

typisch- brunssum!

Typisch Brunssum is een uitgave van de gemeente Brunssum. Het magazine wordt huis-aan-huis verspreid en is tevens verkrijgbaar bij de gemeente aan het Lindeplein 1, en bij Buro Brunssum aan de Kerkstraat 3.

Redactie

Gemeente Brunssum
Bernice Israel
Sandra Israel (Santekst)

Fotografie

Bernice Israel
Pascal Moors
Upendi Film
Emile Verhijden
Kevin Cordewener

Vormgeving & Drukwerk

Max Blezer

Typisch Brunssum verschijnt 4 keer per jaar. Het volgende nummer komt medio december 2025 uit.

De redactie is bereikbaar via
typischbrunssum@brunssum.nl

Groetjes
uit Brunssum

typisch- brunssum!

Editie
SEPT. 2025
Jaargang 1 | Nummer 3

Sunday Tour op de NAVO-basis met luitenant- kolonel Bart Bams

Een kijkje achter de
NAVO-hekken in Brunssum

Brunssumse influencers bereiken de hele wereld

In Brunssum barst het
van de talenten

Maand van de Geschiedenis: van Neanderthaler tot schuilkelder

Historische badhokjes worden herdenkingsplek

Brunssum speelde een bijzondere rol
tijdens de Tweede Wereldoorlog

Dag klokradio, hallo zonnepaneel!

Hulp, advies en subsidie
bij isolatie & verduurzaming

Tijn Gorissen (22) koopt zijn eerste huis in Brunssum

Een eigen huis, een plek
onder de Brunssumse zon

in deze editie:

- 03 ▶ Maand van de Geschiedenis: van Neanderthaler tot schuilkelder
- 06 ▶ De verspreider aan het woord: Fanfare St. Barbara
- 07 ▶ Hoe Brunssum de wilde mountainbiker temde...
- 09 ▶ Een kijkje achter de NAVO-hekken in Brunssum

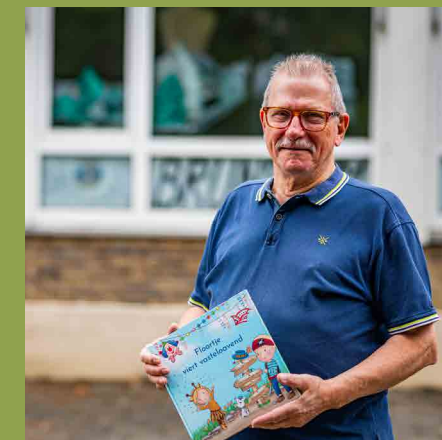
- 11 ▶ Vervanging vloderbruggen in Schutterspark
- 12 ▶ Geschiedenis met Servie: De verzonken trein van Brunssum
- 13 ▶ Brunssumse influencers bereiken de hele wereld
- 18 ▶ Koffiemoment met de wijkwethouders

- 19 ▶ Historische badhokjes worden herdenkingsplek
- 21 ▶ Hulp, advies en subsidie bij isolatie & verduurzaming
- 23 ▶ Binnenkort in Brunssum
- 26 ▶ Richzig Broenssems

- 27 ▶ Dialect? Dat is de taal van het vloeken en het vrijen!
- 29 ▶ Een eigen huis, een plek onder de Brunssumse zon
- 31 ▶ En dit is te zien in onze stadsjournaals...
- 32 ▶ Beter Buren: Fabio Schmitz

- 33 ▶ Monieks uitstipjes: De Heemtuin

Veel leesplezier!

Maand van de Geschiedenis: van Neanderthaler tot schuilkelder

Oktober is de Maand van de Geschiedenis. Ook in Brunssum. En dat betekent een maand lang de kans om op verschillende plekken in Brunssum spannende verhalen te ontdekken. Onze gids daarbij is... Hilde Vanneste.

Hilde Vanneste is sinds 2011 regioarcheoloog van Parkstad Limburg. Haar taak is het beheer, behouden, beschermen en ontsluiten van archeologische erfgoed. En daarbij staat ze, vaak letterlijk, in de (modder)put. Want onze bodem is rijk, heel rijk aan geschiedenis. Met sporen uit de tijd dat hier nog Neanderthalers rondliepen. De ijzertijd. De eerste boerderijen. De Romeinen. Het tijdperk van de middeleeuwse pottenbakkers...

Sommige vondsten zijn veel jonger. Zo was Hilde ook betrokken bij de vondst, in 2020, van een intacte schuilkelder uit de Tweede Wereldoorlog. Die werd ontdekt bij sloopwerkzaamheden in de tuin van een particulier in De Egge. Een totaal onverwachte vondst, zegt Hilde. Het laat zien hoeveel onverwachte verrassingen onze eigen geschiedenis nog steeds in petto heeft.

Puzzel

De geschiedenis raast voort, eeuw na eeuw. Ons landschap verandert daardoor constant en ingrijpend. Maar voor de bodem onder onze voeten geldt dat veel minder: daar vind je nog volop sporen terug van onze geschiedenis, gevangen en bevroren in de tijd. Sporen die het verhaal vertellen van onze groot-en voorouders. Sporen die laten zien waar we vandaan komen en wie we zijn. Het zijn allemaal puzzelstukjes, zegt Hilde, en haar grootste uitdaging is om die puzzel zo compleet mogelijk te krijgen.

Wat veel mensen niet beseffen: we weten nog steeds heel veel niet van onze eigen geschiedenis. Neem de Romeinse tijd. Onze kennis van die tijd is best wel vervormd, zegt Hilde, op basis van wat is teruggevonden. Dat zijn vooral resten van stenen gebouwen zoals de talrijke villa's, het badhuis en luxe graven. Maar er is veel minder bekend over de 'gewone' mensen uit die tijd omdat zij niet de middelen hadden om een stenen huis te bouwen. "De huizen van de gewone man waren eenvoudiger, gebouwd van hout of leem dat nu eenmaal sneller vergaat dan de Kunradersteen van de villa's".

Ons DNA

Hoewel Hilde het liefste "in de put" zit, brengt ze ook veel tijd bovengronds door. Haar persoonlijke missie daar: archeologie bij het publiek brengen. "Archeologie is van ons allemaal", zegt ze. "Het zit letterlijk in ons DNA. Het is onze geschiedenis, het is wie wij zijn".

Om het draagvlak voor archeologie te vergroten en de inwoners van Parkstad Limburg te betrekken bij de eigen geschiedenis, organiseren Hilde en haar collega's uiteenlopende publieksactiviteiten. Zoals in 2023 met het project 'Heel Heerlen Graaft'. Hierbij gingen 150 vrijwilligers, onder begeleiding van archeologen, op zoek naar het Romeinse verleden van Heerlen.

Ook in Brunssum zijn publieksactiviteiten gepland. Zo komt Hilde in oktober, tijdens de Maand van de Geschiedenis, naar Brunssum voor twee acties waarbij iedereen, jong en oud, van harte welkom is.

Archeoroute

Zo kun je op donderdag 16 oktober met Hilde meefietsen op de Archeoroute in Brunssum. Onderweg vertelt ze wat voor bijzonders in Brunssum allemaal te ontdekken is. Zoals de geschiedenis van het Schutterspark en de oude landweer. Of het verhaal van de middeleeuwse pottenbakkers die Brunssum in die tijd internationaal beroemd maakten. Of maak kennis met de Reus van Brunssum en duik in de geschiedenis van het duizend jaar oude Clemenskerkje.

Hilde over het Clemenskerkje: “We weten dat er een kerkje stond vanaf begin 11e eeuw. Maar in die fundamenteën vinden we ook Romeinse sporen terug. Betekent dit dat er Romeins materiaal is gebruikt bij de bouw van het kerkje. Of stond op de plek van het kerkje al eerder een Romeins bouwwerk? Dat zijn vragen waarop we nog geen antwoord hebben”.

Tussen scherf en schat

Een andere activiteit in oktober is de ‘Tussen scherf en schat-dag’. Dat is een soort ‘Tussen kunst en kitsch’. Bij de ‘Tussen scherf en schat-dag’ gaat het niet om kunstvoorwerpen, maar om voorwerpen die ooit in de grond zijn gevonden: een steen, een munt, een scherf... Hilde en haar collega’s geven geen waardebeoordeling in geld. Wel geven ze antwoord op de vraag hoe oud een vondst is en of het een bijzondere vondst betreft.

Hilde: “Veel sporen zijn onzichtbaar voor ongeoefende ogen. Een pot of scherf herkennen veel mensen wel. Maar veel sporen zijn minder opvallend en veel moeilijker te herkennen. Sporen uit de ijzertijd. Sporen van de vroegste boerderijen, van vroege waterputten en schuren. Terwijl die ook belangrijk zijn in de geschiedenis van Brunssum en deze regio. Dus ik roep iedereen op om bij twijfel naar de ‘Tussen scherf tot schat-dag’ te komen”.

Ook bezoekers zonder vondsten zijn van harte welkom. Hilde: “Je hoeft niet per se met een voorwerp te komen. Je mag ook een bijzonder verhaal meenemen”.

Ze kijkt terug op 2020, toen ze in De Egge betrokken was bij het blootleggen van die unieke schuilkelder uit de Tweede Wereldoorlog. “Weet je wat die vondst ook zo bijzonder maakte? De bewoner kon er zelf nog verhalen over vertellen. Dat was een oude man die de schuilkelder nog kende uit zijn kindertijd. Toen we de schuilkelder gingen uitgraven, pakte hij een klapstoeltje erbij en vertelde er volop verhalen over”.

Want ook verhalen zijn cruciaal om ons verleden te begrijpen, zegt Hilde. “Veel kennis en informatie zit bij mensen thuis. Soms op zolder of in kasten. En soms in familie verhalen. Die verhalen hebben we ook nodig, om de hiaten in de kennis van onze geschiedenis te vullen. Ik hoop daarom dat veel mensen naar de Maand van de Geschiedenis komen. Want die geschiedenis is van ons

Kom naar de Maand van de Geschiedenis

Tijdens de Maand van de Geschiedenis valt er van alles te beleven in Brunssum. Zoals de ‘Tussen scherf en schat-dag’ en de fietstocht langs de Archeoroute met Hilde Vanneste. Maar er is meer!

Kom kijken naar een expositie gemaakt door kinderen van Brunssumse basisscholen. Of volg mini-collegetours. Ga op speurtocht in het centrum of op de Brunssummerheide. Of breng uitgestorven dieren weer tot leven!

Kijk op pagina 23-24-25 voor een compleet overzicht.

De verspreiders van Fanfare St. Barbara, van oud tot (heel) jong.

De verspreider aan het woord: Fanfare St. Barbara

Typisch Brunssum is een huis-aan-huisblad. Het wordt op alle 14 duizend Brunssumse adressen verspreid door gewone Brunssumers. Brunssumers die lid zijn van een Brunssumse vereniging en die met het rondbrengen van dit magazine inkomsten verdienen die ten goede komen aan de eigen vereniging – en dus ook weer aan Brunssum.

In elk nummer stellen we een verspreider/vereniging aan je voor. Want ook zij zijn Typisch Brunssum.

Vertel in het kort eens wie jullie zijn?

“Fanfare Sint Barbara is al 75 jaar een vaste waarde in Brunssum. Ontstaan in de bloeitijd van de mijnindustrie, toen mijnwerkers ontspanning zochten in muziek, is onze fanfare uitgegroeid tot een hechte club met een drumband en fanfareorkest. De bekende ‘rode jassen’ zijn al decennialang te zien op podia in binnen- en buitenland. Sinds mei staat het orkest onder leiding van dirigent Wouter Pletzers”.

Waarom besloten jullie om je aan te melden om het magazine rond te brengen?

“Het is een mooie manier om iets terug te doen voor Brunssum én onze verenigingskas te vullen. Bovendien is het een gezellige activiteit om samen aan te pakken.”

Hoe reageren mensen tijdens het bezorgen?

“Heel positief! We krijgen vaak een glimlach en maken regelmatig een praatje. Dat maakt het extra leuk”.

Wat doen jullie met het geld dat jullie hiermee verdienen?

“We investeren in instrumentonderhoud, nieuwe bladmuziek en activiteiten voor onze leden. Zo blijft de fanfare bruisen.”

Hebben jullie nog een tip voor de lezers?

“Steun lokale verenigingen! En wil je muziek maken? Kom op zondag tussen 10.00 en 13.00 uur naar ons verenigingslokaal De Burcht aan de Wieënweg. Tip: mis ons jubileumconcert niet op zaterdag 29 november 2025 in de Brikke Oave: ‘Echoes of Time - 75 jaar Fanfare Sint Barbara een muzikale reis door de tijd’”.

Hoe Brunssum de wilde mountainbiker temde...

Pubquiz-vraagje: waar ligt de oudste mountainbike-route van Nederland? Antwoord: in Brunssum! Nederlands oudste route, aan de rand van de Brunssummerheide, is 19 kilometer lang, met veel singletrails, een paar korte maar pittige beklimmingen en listige afdalingen.

De route loopt door prachtige natuur, in een voor Nederlandse begrippen unieke omgeving die mede door de mijnhistorie is gevormd. Vanuit het hele land, vanuit de hele Benelux, gaan mountainbikers de uitdaging aan met deze veeleisende route.

Niet wild

Die eerste route was niet vanzelfsprekend. En is het nog steeds niet. Ze werd ooit aangelegd door Marcel Beckers en Joost van de Mark. Toen de mountainbike z'n intrede deed in Nederland, fietste iedereen in die begintagen kriskras over de Brunssummerheide. En ja, dat veroorzaakte natuurlijk problemen met andere recreanten en met de beheerders van het gebied.

Marcel en Joost gingen in overleg met de boswachter en gemeente Brunssum om een oplossing te vinden. Dit leidde tot de aanleg van de allereerste MTB-route in Nederland. Die bleek zo succesvol dat er nog maar zelden 'wild' wordt gereden. En dat is beter. Beter voor de natuur, beter voor de mede-recreanten.

Maar Marcel en Joost deden nog meer. Ze werden ook de grondlegger van de Brunssumse mountainbikeclub (MTB) Discovery. De club realiseerde in de jaren daarna in totaal vier mountainbikeroutes en twee skills parkjes (Strijthagen

en bikepark Hendrik) in Parkstad Limburg. Startpunt van de routes is het Park het Plateau in het Schutterspark. Vervolgens slingert de route 72 kilometer lang over het grondgebied van Brunssum, Beekdaelen, Landgraaf en Heerlen.

Brengt mensen samen

Twee leden van MTB Discovery praten over hun passie: fietsen! De grootvader van Ivo Kesselaer kwam dagelijks op de Brunssummerheide. Hij leerde zijn kleinzoon te genieten van de natuur, maar vooral om er heel zuinig op te zijn. Lambert Valentijn deed aan waterpolo en wedstrijdzwemmen en moest op een bepaald moment een andere vorm van sport zoeken. Dat werd de mountainbike. Ze praten vol trots over hun hobby. Dat is niet alleen fietsen, maar ook het onderhoud van de routes. In dat laatste gaat veel, heel veel tijd zitten. Er is bijvoorbeeld veel overleg nodig met de beheerders en eigenaren van de grond die ze gebruiken. Een heuse werkgroep 'Onderhoud' controleert de routes en voert de nodige werkzaamheden uit. In de zomer zijn dat vooral snoeiwerkzaamheden en in de winter reparaties en het controleren van de afwatering. En dat kost behoorlijk wat: een kleine groep vrijwilligers steekt zo'n kleine 2.000 uur per jaar in het onderhoud.

Al dat werk is nodig, zeggen Lambert en Ivo, want "de route

moet fietsbaar blijven." Maar het is méér dan alleen dat. De route, de vereniging én de gezamenlijke aanpak van het onderhoud brengen óók mensen samen, zeggen ze. "Die gezamenlijke hobby schept een band. Daarnaast krijgt men voeling met en respect voor de natuur. Respect voor mens, natuur, plant en dier staat bovenaan in ons reglement."

Vroeg beginnen

Vanuit die maatschappelijke betrokkenheid richtte MTB Discovery in 2018 ook een jeugdafdeling op. Lambert: "Je moet vooral jongeren iets te bieden hebben. Vaak wordt geroepen dat jongeren voor overlast zorgen. Maar dat is de verkeerde benadering. Je moet ze iets geven, iets waar ze hun energie in kwijt kunnen. Dan is mountainbiken een ideale sport."

De jeugdafdeling heeft inmiddels zo'n veertig leden: jongens en meisjes in de leeftijd van 7 tot 15 jaar. Speciaal voor hen zijn er plekken op de routes waar ze de basistechnieken van het mountainbiken kunnen leren. Plekken waar ze steeds nieuwe uitdagingen vinden. Dat is trouwens de kern van hun sport, zeggen Lambert en Ivo: steeds nieuwe uitdagingen vinden. "Mountainbiken is een sport die zich voortdurend ontwikkelt. Hoe hou je het voor iedereen uitdagend? Daar kun je niet vroeg genoeg mee beginnen".

Inpakken en wegwezen

Hoe vaak de mannen zelf op de fiets zitten? "Dagelijks!", zegt Lambert. Ook Ivo fietst regelmatig. "Ik ga zoveel mogelijk op de fiets naar het werk en ik ben ook vaak op de route op de Brunssummerheide te vinden. Ook gaat de mountainbike altijd mee op vakantie."

Lambert knikt: "Het kratje met benodigdheden staat altijd klaar. Dus inpakken, wegwezen en fietsen maar." Ze boffen. Want de mooiste routes, die liggen direct binnen handbereik. In Brunssum. De plek waar ooit de mountainbike-route werd geboren.

Kijk voor meer informatie op www.mtbclub-discovery.nl.

“Inpakken,
wegwezen en
fietsen maar”

Ivo Kesselaer (links) & Lambert Valentijn (rechts)

Sunday Tour op de NAVO-basis met luitenant-kolonel Bart Bams

Een kijkje achter de NAVO-hekken in Brunssum

Present! Present! Het is zondagochtend, twintig over negen, en een groep nieuwsgierige bezoekers verzamelt zich voor de ingang van de NAVO-basis in Brunssum. Luitenant-kolonel Bart Bams verschijnt in vol ornaat, een lijst in de hand. Met een serieuze grijns op zijn gezicht noemt hij de namen van de lijst één voor één op. Ben je er? Dan roep je luid en duidelijk: “Present!” En ja hoor: Typisch Brunssum? Present!

Iedere Brunssumer kent de hoge hekken van de NAVO-basis, maar wat erachter gebeurt, dat blijft voor velen een raadsel. Maar sinds kort kun je dat zelf ontdekken! Dat kan tijdens de Sunday Tours, een rondleiding die Bams bedacht en leidt.

“Ik wil een beeld wegnemen. Ik ben geboren en getogen in Hoensbroek en ik ken als geen ander het ‘onbekende’ van de basis. Vroeger stonden de poorten vaker open, maar de laatste jaren bleef het stil. Met de Sunday Tours is daar verandering in gekomen. En met succes. Tot juni 2026 zitten we vol.”

NAVO-basis

Bart vertelt met trots, eerlijkheid, humor en met veel eigen ervaringen over het militaire leven en de NAVO-basis in Brunssum. Tijdens de tour, die zo’n drieënhalf uur duurt, duiken we in de geschiedenis. Bart vertelt uitgebreid over het verleden: wat er allemaal is gebeurd in Brunssum en hoe die geschiedenis nog altijd doorwerkt in ons dagelijks leven. Van een regio die bloeide dankzij de mijnen, naar de klap van de mijnsluitingen, tot de nieuwe kansen die ontstonden met de komst van de NAVO in 1967 op het terrein van de voormalige Staatsmijn Hendrik. “Voor ons voelt Brunssum misschien als een klein dorpje in Zuid-Limburg, maar in de internationale defensiewereld staat Brunssum echt wel op de kaart,” vertelt Bart.

NAVO-missies vanuit Brunssum

Op de NAVO-basis in Brunssum draait het niet om oefenen of vechten, maar om plannen en aansturen

van militaire operaties. “Vanuit dit internationale hoofdkwartier worden NAVO-missies voorbereid, veiligheidssituaties geanalyseerd en troepen in Europa aangestuurd,” legt Bart uit. “Ruim duizend militairen en burgers uit allerlei landen werken hier samen. Daardoor is Brunssum een belangrijke plek in de wereldwijde NAVO-organisatie.”

De Sunday Tour brengt je op plekken waar telefoons en foto’s verboden zijn, maar laat ook heel gewone onderdelen van de basis zien: een sportschool, een kerk, de kantine en een theater, deels ondergebracht in voormalige mijngebouwen. Zo ervaar je dat de NAVO-basis in Brunssum een complete internationale community vormt. Bart: “Het is een gemeenschap, een basis, waar ik trots op ben, en die ik heel graag dichterbij de Brunssumers wil brengen.”

Aanmelden voor de tour

De Sunday Tour geeft een zeldzaam inkijkje achter de hekken én laat zien hoe bijzonder het is dat zo’n groot NAVO-hoofdkwartier midden in Brunssum staat. Aanmelden voor 2026: het kan gewoon!

Stuur een e-mail naar pao@jfcbs.nato.int met als onderwerp: “Sunday Tour”. Vermeld in de e-mail de voor- en achternaam, geboorteplaats en geboortedatum per bezoeker.

Vóór de tour ontvang je bericht als je toegang hebt gekregen - je wordt hoe dan ook ingeloot.

Wist je dat !?

NAVO, NATO: het is hetzelfde.
NATO is de Engelse afkorting: North Atlantic Treaty Organization.
NAVO is de Nederlandse afkorting: Noord-Atlantische Verdragsorganisatie.

Eerst zat AFCENT in Fontainebleau (Frankrijk). Na het vertrek van Frankrijk uit het militaire deel van de NAVO verhuisde het hoofdkwartier naar Brunssum (Nederland). Tegenwoordig heet het officieel: Allied Joint Force Command Brunssum (JFC Brunssum). Maar veel mensen gebruiken in de volksmond nog steeds de term AFCENT.

Vervanging vlonderbruggen in Schutterspark

De vlonderbruggen in het Schutterspark worden hersteld en uitgebreid. Daarmee zijn straks de unieke hangvennen beter te beleven. Momenteel worden de bruggen aangelegd. De verwachting is dat ze in oktober 2025 opengaan.

De hangvennen zijn uniek voor het Schutterspark. Heel vroeger was het gebied, waar nu het Schutterspark ligt, open heideterrein. Op de helling lagen op diverse plaatsen hellingveentjes, de zogenoemde 'hangvennen'. Deze vennen ontstonden op plaatsen waar water uit bronnen opborrelt, en het door samenstelling van de bodem en het terrein slechts langzaam kan wegsijpelen.

Toen de mijnen kwamen, is in dit deel veel bos aangeplant om hout te leveren voor de mijnbouw in de buurt. Hierdoor verdroogde het gebied en verdwenen de hangvennen. Rond 2007-2008 is de gemeente gestart met herstel van de hangvennen. Bijzondere planten als beenbreek, klokjesgentiaan en vleesetende planten als kleine- en ronde zonnedauw begonnen weer te groeien en de natte plekken werden weer groter. In 2023-2024 kwam er 4 hectare aan nieuwe hangvennen bij.

292 meter vlonderbrug

In 2007 werd op de plek van de herstelde hangvennen een vlonderbrug over een afstand van 176 meter aangelegd. Hangvennen zijn namelijk natte gebieden, waardoor gewone wandelpaden slecht begaanbaar zouden zijn. Deze brug is, na bijna 20 jaar, aan vervanging toe. Tegelijkertijd is besloten om op de 4 hectare nieuwe hangvennen een nieuwe vlonderbrug aan te leggen, over een lengte van 116 meter.

Deze aanleg zorgt ervoor dat het water zijn natuurlijke weg over het maaiveld kan vervolgen en daarbij de bijzondere terreincondities van de hangvennen schept, terwijl bezoekers ook van dichtbij de bijzondere flora en fauna kunnen aanschouwen zonder deze te vertrappen of verstoren.

Beide vlonderbruggen gaan in oktober 2025 voor het publiek open.

Servie Broers
Historicus en Brunssumer

Stadslegenden: De verzonken trein van Brunssum

Elke plaats heeft wel een paar sterke verhalen. Verhalen die zo vaak verteld zijn dat niemand meer precies weet wat ooit waar was – of wat fantasie is geworden...

Een van die verhalen gaat over de vijver in het Vijverpark.

Locomotiefje

De vijver is het overblijfsel van de grote bruinkool-groeve Brunahilde II die daar tussen december 1918 en augustus 1919 gegraven is. Heel Brunssum ligt in feite op een dikke laag bruinkool. Door de brandstofschaarste in de Eerste Wereldoorlog bood dit slimme ondernemers de kansen om geld te verdienen.

Op het hoogtepunt werkten in de Brunahilde II meer dan 550 mannen. Eerst werkten ze met de schop om de bruinkool uit te graven. Al snel werd een smalspoor aangelegd. Hiermee kon in de groeve de bruinkool sneller afgevoerd worden. Op het spoor reed een stoomlocomotiefje met karretjes. Vanaf de rand van de groeve liep een spoor naar de staatsmijn Hendrik waar de Brunssumse bruinkool overgeladen werd op een trein.

Op het smalspoor liep niet alleen een treintje, maar stonden ook graafmachines. Die verdrongen al snel de handarbeiders. Het gevolg was dat er een enorme productie werd gemaakt. In slechts acht maanden tijd werd 436 miljoen kilo bruinkool weggegraven. Op de plek waar nu de vijver ligt...

Legende

In augustus 1919 stopte de winning van de bruinkool. Volgens de 'legende' was dat het gevolg van een ongeluk. Men ging te diep bij het graven. Hierdoor liep de groeve snel vol met water. Zo snel dat het locomotiefje met karretjes door het stijgende water verzwolgen werde.

En daar, zo wil het verhaal, liggen ze nog steeds, op de bodem van de vijver: een spoorweggetje, compleet met treintje.

Een mooi verhaal. Maar is het waar?

Paul Borger raadpleegde voor zijn boekje Bruinkoolmijnen in de Mijnstreek de archieven. Hier vond hij dit antwoord.

Hoe zit het echt?

Nee, het werk in de groeve stopte niet plotseling vanwege het vollopen van de groeve. Het stopte gewoon omdat het niet meer winstgevend was. Wat gebeurde er daarna? Een deel van het gat werd weer netjes gevuld met grond. Alle bruikbare materialen, zoals de trein en graafmachines, werden weggehaald. Langzaam, in enkele jaren tijd, liep de groeve vol met regen- en grondwater.

In 1925 kocht de gemeente het terrein en gaf stadsarchitect Jan Drummen opdracht er een mooi park te ontwerpen – met vijver. In 1951 voegde de vermaarde landschapsarchitect Bergmans bomen en het Openluchttheater toe aan het park. In de jaren 90 werd het grondig opgeknapt. En komend jaar staat opnieuw een grote renovatieronde voor de deur.

Dat is wat het Vijverpark is: een fraai groen hart van Brunssum met een door mensen gegraven, enorme waterplas. Die plas is niet meer zo diep als toen de bruinkoolgroeve. Maar in de verhalen die verteld worden ligt er op de bodem nog steeds een verzonken trein. Een echte 'urban legend' dus. Een deel is waar, een ander deel is fantasie. En zo hoort het ook in legendes – ook al weet je nu hoe het echt zit.

Brunssumse influencers bereiken de hele wereld

In Brunssum barst het van de talenten. Niet alleen in de sport of in de muziek, maar ook online laten steeds meer Brunssumers van zich horen. Op social media zoals Instagram, TikTok, Twitch en YouTube bouwen ze een eigen publiek op en delen ze hun passie en inspiratie. Soms wonen de volgers dichtbij, soms op andere, verre continenten.

Op de volgende pagina's stellen we vier Brunssumse influencers aan je voor.

Luister naar Typisch Brunssum - de podcast over Brunssumse influencers

In de nieuwe aflevering van de Typisch Brunssum - de podcast gaat gespreksleider Ruud Kleinen in gesprek met influencer 'van het eerste uur' Peter Nauts en met Annabelle van Hout, projectleider Citybranding van de gemeente Brunssum. Zien ze zichzelf als influencer? Wat hopen ze te bereiken op de platformen waarop ze actief zijn? Welke obstakels en dilemma's komen ze tegen en heeft de een – een particuliere influencer – tips voor de ander die een overheids campagne voert?

De antwoorden op deze en andere vragen kun je beluisteren in Typisch Brunssum - de podcast via **Spotify**: zoek op Typisch Brunssum - de podcast. Maar je kunt 'm dus ook zien via: onsbrunssum.nl/depodcast

Nick Limpens op Instagram

“Het blijft bizar dat mensen van zo ver naar Brunssum komen”

Je herkent de studio aan het opvallende Japanse logo op de ruit als je op het Lindeplein staat. Binnen in de zaak zet Nick Limpens super-gedetailleerde anime tattoos die hij met veel liefde deelt met ruim 32.600 volgers op Instagram.

Dat Nick tattoo-artiest zou worden, stond allesbehalve vast. Het tatoeëren kwam toevallig op zijn pad. Een vriend stopte ermee en gaf zijn tattoo-set aan hem door. Na wat oefenen op fruit (!) volgde de sprong naar het echte werk: een ludieke tattoo op de voet van een vriend tijdens een feestje. “Ik had echt geen idee wat ik deed, maar dát was het begin.”

Anime

In de eerste jaren van zijn eigen studio in Brunssum zette Nick alle tattoo-stijlen, voornamelijk realisme. Maar zijn hart lag ergens anders. “Toen iemand vroeg om een Dragonball Z-tattoo te zetten, wist ik het zeker. Dit is wat ik écht wil.” Hij besloot zich volledig te focussen op anime, Japanse animatie. Een keuze die zijn carrière wereldwijd in een stroomversnelling bracht. Royal Ink Tattoo's kreeg steeds meer bekendheid door de anime. Sommige tattoos werden heel snel en wijd verspreid op het internet. En ook op conventies in Amerika spreken mensen hem aan. “Het blijft bizar dat er mensen zijn die van zo ver komen om hier in Brunssum een tattoo te laten zetten. Australië, Engeland, Amerika. Echt bizar... Sommige mensen vliegen gewoon 25 uur ervoor!”

Nuchter

Zijn Instagram groeide uit tot een plek waar hij de kunst van tattoos deelt. Met tienduizenden volgers als resultaat. Toch blijft Nick nuchter: “Ik vind het niet belangrijk om ‘influencer’ te zijn. Maar ik ben me wel bewust van de verantwoordelijkheid die erbij komt als je zulke grote aantallen volgers hebt. Ik probeer gewoon mezelf te blijven.”

Nick mag dan internationale volgers hebben en af en toe naar het buitenland gaan, zijn wortels liggen in Brunssum. “Ik ben hier opgegroeid, en ik woon er nog steeds. Brunssum is mijn thuisbasis, en die laat ik niet zomaar achter me. Ik ben altijd blij als ik terugkom.”

Meer lezen over Nick? Lees zijn complete verhaal op www.onsbrunssum.nl/typischbrunssum.

Volg Nick!

@nicklimpz @nicklimpz

“Duizenden views? Ik dacht: het zal wel”

Wie Lana Cuvelier nog niet kent, moet écht even opletten. Deze 29-jarige Brunssumse is namelijk razend populair op TikTok. Een paar jaar geleden besloot ze vól voor een leven als content creator te gaan. Inmiddels is ze één van de grootste influencers die Brunssum rijk is!

Lana is geboren en getogen in Langeberg. Ze herinnert zich nog de tijd met haar vriendinnen: “Een ijsje van Oberije en een beetje rondlopen door het centrum.” Dat was toen. Tegenwoordig ziet haar dagelijks leven er iets anders uit. Vanuit de hele wereld volgen honderdduizenden mensen haar leven. En ze maakt deals met merken als The Ordinary, My Jewellery, Kruidvat, L'Oréal, Domino's Pizza en Benefit.

30 cadeautjes

Dat Lana ooit iets online zou doen, zat er eigenlijk al vroeg in. Op de basisschool maakte ze al video's en foto's met vriendinnen en deelde ze dit via social media. TikTok begon eerst “niet zo serieus” – maar juist hier werd ze groot. Heel groot.

Haar vriend werd 30 en ze bedacht: “Ik doe 30 cadeautjes, elke dag 1 cadeau tot zijn 30ste verjaardag”. Het eerste filmpje van het eerste cadeau ging viral met duizenden views. “Het zal wel,” dacht Lana in eerste instantie. Maar mensen haakten massaal aan. “Ze bleven reageren, liken en volgen. En toen ik doorhad dat mijn content écht mensen bereikte, besloot ik er de volle 100% voor te gaan.”

Daarna bleef Lana posten, en binnen no-time had ze een hele online community die meekeek met haar poetsroutines, de reizen naar het buitenland en het gewone dagelijks leven en alle strubbelingen die daarbij komen kijken. Ze heeft meer dan 186.000 volgers op TikTok en 43.000 op Instagram.

Charmante G

Wie haar volgt, snapt goed waarom ze zo succesvol is. Haar shoplogs, weekboodschappen en mini-vlogs zijn een feestje om naar te kijken. Voeg daar nog eens haar charmante zachte g aan toe en je begrijpt meteen waarom half Nederland en België haar volgt. En ja hoor: ook Brunssum zie je in haar video's. Een boodschap in het centrum hier, een wandeling in de Brunssumse natuur daar.

Maar nuchter als ze is, blijft Lana gewoon zichzelf. Hoe groot ze online ook is, thuis in haar knusse huisje in Brunssum voelt Lana zich het allerbest. En dat is misschien nou juist ook haar online kracht!

Meer lezen over Lana? Lees haar complete verhaal op www.onsbrunssum.nl/typischbrunssum.

“Het gekste is dat je een band opbouwt met mensen die je nooit ziet”

Niet meer helemaal in Brunssum, maar wél uit Brunssum: Femke Hugens (bijna 30). Met 30.300 volgers op Twitch is ze de grootste Nederlandse vrouwelijke livestreamer. Femke, online beter bekend als Fems, neemt haar kijkers mee in van alles: reizen naar Japan, make-up tutorials of gezellig 'yappen' (kletsen) over het leven achter de microfoon.

Femke groeide op in Brunssum. Ze zat op het Romboutscollege, werkte bij Subway en begon in haar appartement boven de HEMA met haar eerste livestreams. Tegenwoordig woont ze in Rotterdam. Haar tweede thuis. Of eigenlijk haar derde...

Gamen en livestreamen

Want als Brunssum haar eerste thuis is, dan is de online wereld haar tweede. Dat was al zo toen ze nog in Brunssum woonde. Daar zette ze, bijna 10 jaar geleden, haar eerste stream live. Acht mensen keken mee. “Eigenlijk zat ik gewoon tegen een webcam te praten,” lacht ze. “Maar het klikte meteen.”

Sindsdien is ze blijven streamen. Eerst onregelmatig, later steeds meer consistent. Inmiddels gaat ze vier keer per week live, vaak uren achter elkaar. Van Just Dance op zondagen tot gezellig kletsen en lachen om slechte grapjes: bij Femke weet je eigenlijk nooit helemaal wat je krijgt en dat maakt het juist leuk. Maar leuk of niet, het is wél echt werk, benadrukt ze. “Je moet discipline hebben, kritisch naar jezelf durven kijken, en tegelijk altijd jezelf blijven. Je kunt je makkelijk verliezen in zo'n online wereld.”

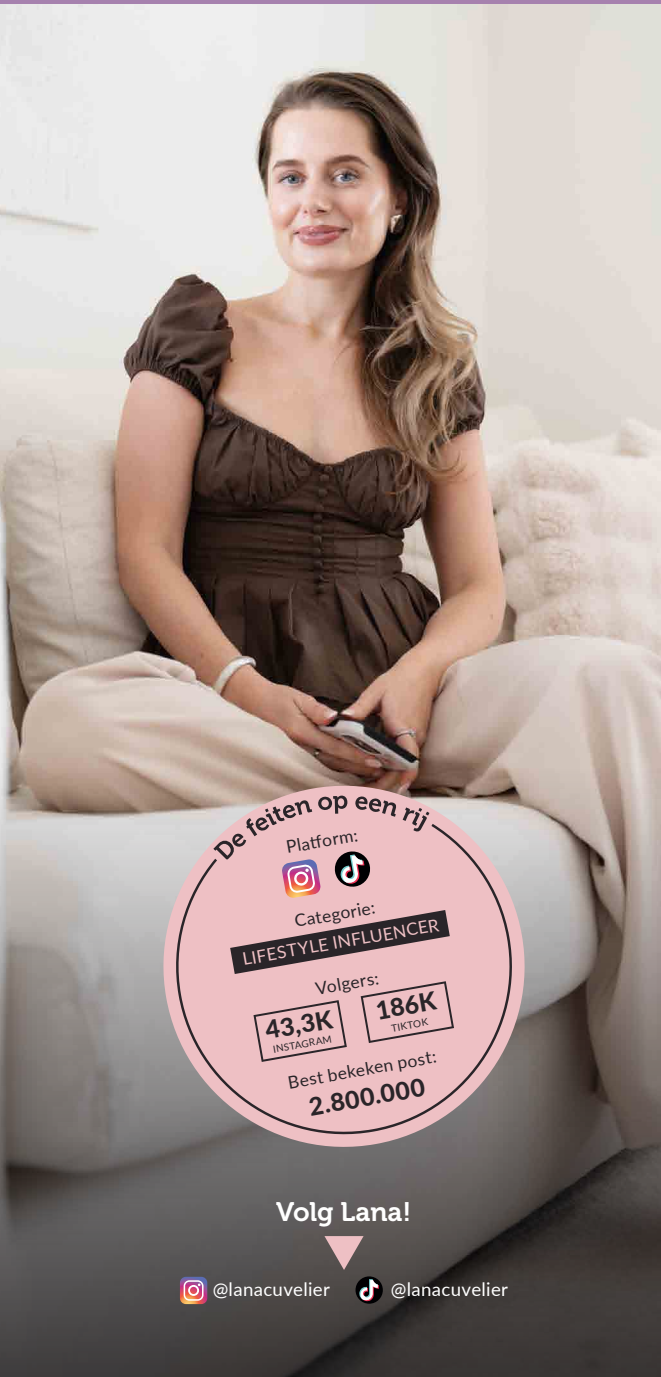
Donaties, abonnementen en vaste samenwerkingen met o.a. MediaMarkt zorgen voor inkomsten, maar het gaat haar vooral om de band met haar kijkers. “Het allergekste blijft dat je écht een hechte relatie opbouwt met mensen die je nog nooit in het echt hebt gezien. Dat is heel uniek.”

Brunssum blijft speciaal

Hoewel ze nu in Rotterdam woont, blijft Brunssum voor Femke speciaal. Ze noemt zichzelf nog steeds “een trotse Limburger”. Ze vertelt graag over Brunssum en Limburg tijdens haar streams, legt volgers Limburgse woorden uit en benadrukt dat ze trots is op haar achtergrond. “Je mist het pas echt als je er niet meer bent,” zegt Femke.

Ze zou zó in Brunssum willen wonen, “als mijn vriend tenminste mee zou willen verhuizen,” vertelt ze lachend.

Meer lezen over Femke? Lees haar complete verhaal op www.onsbrunssum.nl/typischbrunssum.

Volg Lana!

@lanacuvelier @lanacuvelier

Volg Femke!

@Fems

“Ik was een van de eerste uit Limburg in dat wereldje”

Zijn lach herken je uit duizenden: Peter Nauts (31). Een Brunssumer in hart en nieren. Zijn online bekendheid begon allemaal tien jaar geleden met een videotje op Facebook. Als grap, maar ook: meteen viral. “Ik was eigenlijk een van de eerste uit Limburg in dat wereldje,” herinnert Peter zich. Daarna liep het compleet uit de hand: miljoenen views, tienduizenden volgers, sketches die overal opdoken, optredens bij 3FM, Spuiten en Slikken, MTV, Hart van Nederland en zelfs een rol in een speelfilm. “Noem maar op, ik heb het allemaal gedaan.”

Hij was een van de eersten die online roem proefden – maar ook één van de eersten die daarvan de keerzijde meemaakten. “Je móet blijven scoren, je bent constant bezig met het algoritme. Ik voelde steeds meer druk om te presteren en dat vrat aan mijn creativiteit.”

Gas terug

Na jaren in de spotlights nam Peter daarom bewust gas terug. Hij koos voor géén focus op views of likes, maar de volle aandacht op het leven. “Ik wilde momenten opslaan in mijn hoofd. Niet meer in de cloud.”

Hij vond tijd voor een andere passie: zorgen voor mensen. Hij ging verder studeren en is nu gespecialiseerd recovery-verpleegkundige bij Zuyderland. “Zorg bieden bij lichte ingrepen, bij een geboorte of mensen begeleiden in hun laatste levensfase. Ik kan echt iets betekenen voor mensen, voor mij is dat ontzettend waardevol. Dat is mijn stabiele basis.”

Balans in het bourgondische leven

En nu? Nu pakt hij social media weer op, maar meer gebalanceerd: werken in de zorg, genieten van het bourgondische leven in Brunssum, én – opnieuw – leuke, creatieve content maken. Wat bij dat laatste nog steeds terugkomt is die kenmerkende humor van Peter. Zijn video's blijven herkenbaar en over de top, echt Peter Nauts. “Dat mensen zeggen: ‘Door jouw filmpjes heb ik even kunnen lachen, ook al zat ik in een moeilijke tijd’, dát is voor mij de grootste beloning.”

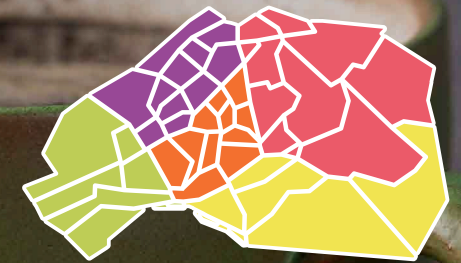
Toch zegt hij: “Social media is leuk, maar vervangbaar. De zorg is waar mijn hart ligt, mijn roeping. En zolang ik hier in Brunssum kan wonen, met de mensen om me heen die belangrijk zijn, ben ik een gelukkig mens. Daar kunnen geen statistieken of algoritmes tegenop!”

Meer lezen over Peter? Lees zijn complete verhaal op www.onsbrunssum.nl/typischbrunssum.

Koffiemoment met de wijkwethouders

De wijkwethouders Merle, Vérénice, Hugo en Jaimy nodigen je graag uit voor een gezellig koffiemoment in je eigen wijk.

Tijdens het koffiemoment horen ze graag wat jij belangrijk vindt in jouw buurt. Dus kom gerust langs. Dan hebben we het erover bij een lekker kopje koffie (of thee).

Koffiemomenten in Zuid

Basisschool De Langeberg,
Rembrandtstraat 2a

3 okt - 10.00 tot 11.30 uur
met wethouder Jaimy van Dijk
14 nov - 10.00 tot 11.30 uur
met wethouder Merle Brüning
5 dec - 10.00 tot 11.30
met wethouder Vérénice Hermans

*Bij de gesprekken is ook wijkmanager
Chantal Moersch aanwezig.*

Koffiemomenten in West

Leger des Heils, Horizonstraat 77

30 okt - 10.00 tot 11.30 uur
met wethouder Jaimy van Dijk
20 nov - 10.00 tot 11.30 uur
met wethouder Jaimy van Dijk

*Bij de gesprekken is ook wijkmanager
Chantal Moersch aanwezig.*

Koffiemomenten in Centrum

Buro Brunssum, Kerkstraat 3

3 okt - 10.30 tot 11.30 uur
met wethouder Vérénice Hermans
7 nov - 10.30 tot 11.30 uur
met wethouder Vérénice Hermans
12 dec - 10.30 tot 11.30 uur
met wethouder Vérénice Hermans

*Bij de gesprekken is ook wijkmanager
Tom Dragstra aanwezig.*

Koffiemomenten in Noord

Noorderhuis, De Gasperistraat 3

2 okt - 10.00 tot 12.00 uur
met wethouder Merle Brüning
4 dec - 10.00 tot 12.00 uur
met wethouder Merle Brüning

*Bij de gesprekken is ook wijkmanager
Monique Urlings aanwezig.*

We kijken
ernaar uit
om je te
ontmoeten!

Koffiemomenten in Oost

Hoeskamer, Voorstraat 21

23 okt - 09.00 tot 10.00 uur
met wethouder Hugo Janssen
20 nov - 09.00 tot 10.00 uur
met wethouder Hugo Janssen
18 dec - 09.00 tot 10.00 uur
met wethouder Hugo Janssen

*Bij de gesprekken is ook wijkmanager
Tom Dragstra aanwezig.*

Volg Peter!

@peternauts @petertjenauts

Historische badhokjes worden herdenkingsplek

Brunssum speelde een bijzondere rol tijdens de Tweede Wereldoorlog. In de jaren 1943-44 was Brunssum een veilige haven voor talloze Joodse kinderen die moesten vluchten voor de terreur van de bezetter. De verzetsgroep de N.V. Groep wist naar schatting 250 Joden, waaronder vele kleine kinderen, uit Amsterdam weg te halen en onder te brengen in 'de provincie'. De gemeente Brunssum speelde in dat verzet een hoofdrol.

Vele tientallen Joodse kinderen wisten namelijk ook een onderduikadres in Brunssum te vinden. Dat lukte dankzij de inzet van de lokale geestelijkheid (dominees en priesters), met steun van het lokale gezag (gemeente en politie), maar vooral dankzij de moed van uiteindelijk honderden Brunssumse gezinnen.

November 1943

In november 1943 liepen de ondergedoken kinderen acuut gevaar: er

dreigde een razzia in Brunssum. Onder leiding van Zef Hendriks, spil in het verzet, werd besloten om alle kinderen naar het plaatselijke zwembad te smokkelen. Het zwembad van Brunssum lag in die tijd op de heide, nabij de Rode Beek. Een afgelegen plek dus. Daar brachten de kinderen twee ijskoude nachten in de badhokjes door. En dat bleef onopgemerkt. Uiteindelijk konden ze allemaal veilig terugkeren naar hun onderduikadres.

Herstel

Het zwembad waar de kinderen in november 1943 onderdak vonden, was na 1955 niet meer in gebruik. In de afgelopen 70 jaar raakten de gebouwen steeds verder vervallen en beschadigd. Onlangs, in juli 2025, ging de gemeenteraad van Brunssum akkoord met het herstel van de badhokjes. Doel: het inrichten van een herdenkingsplek die de herinnering aan de Joodse onderduik in Brunssum levend moet houden.

De plannen houden in dat zoveel mogelijk van de gebouwen en de contouren van het oorspronkelijke zwembad behouden blijven. Zo worden 10 van de oorspronkelijke badhokjes hersteld. Er komt een pergola waar vroeger het grotere kleedlokaal stond. Ook het pad rondom de badhokjes keert terug. En tot slot krijgt de plek een aansluiting op een historische wandelroute.

Stilteplek

De werkzaamheden starten eind dit jaar. Voorjaar 2026 is de renovatie klaar en heeft Brunssum een plek van bezinning, een stilteplek, waar een belangrijk hoofdstuk uit onze geschiedenis opnieuw zichtbaar wordt gemaakt.

Hulp, advies en subsidie bij isolatie & verduurzaming: **Dag klokradio, halo zonnepaneel!**

De herfst en winter staan weer voor de deur en dat betekent dat besparen op de energiekosten weer hoogst actueel is. Veel mensen deinzen ervoor terug, want het lijkt best wel ingewikkeld. Denk aan isolatie, warmtepomp, dubbel glas, zonnepanelen... om maar eens iets te noemen. Maar het hoeft niet zo ingewikkeld te zijn, zegt Danny van Hooren. In de afgelopen jaren verhuisde hij van Sittard naar Tiel naar Brunssum. En liet hij een spoor van geïsoleerde woningen achter....

Danny van Hooren

Danny van Hooren is bestuurslid van Energiecoöperatie Energiek Brunssum U.A. Dat is een burgerinitiatief van betrokken Brunssumers met als hoofddoel het verminderen van het gebruik van fossiele energiebronnen en het bevorderen van het gebruik van duurzame energie.

Tevens is Danny lid van de Adviesraad Duurzaamheid van de gemeente Brunssum. De adviesraad brengt gevraagd en ongevraagd advies uit aan de gemeente over onderwerpen die bijdragen aan een duurzamer Brunssum.

Danny is geboren in Sittard en verhuisde voor zijn werk naar Tiel. Daar kocht hij een woning, waaraan nog het een en ander moest gebeuren. Hij isoleerde de zolder, bracht dubbele beglazing aan en isoleerde de spouwmuren. Dat scheelde hem al tientallen euro's per maand.

Maar na een tijdje wilde Danny terug naar Limburg. Dus verruilde hij Tiel voor Brunssum. Hier kocht hij een woning en ging opnieuw aan de slag om de woning te verduurzamen. Isoleren van zolder. Zonnepanelen. Triple isolatieglas. Verwarming eruit, vloerverwarming erin. Warmtepomp...

Wat kost dat?

Dat klinkt allemaal makkelijk. Maar Danny weet: als je je huis wilt verduurzamen, kom je voor heel wat uitdagingen te staan. Daar heeft niet iedereen zin in en tijd voor. Wat hulp zou dan best wel handig zijn.

En hulp, die is er gelukkig. Danny noemt de energiecoach van het Isolatieproject Parkstad (zie tekst in kader). Die kan je wijzen op beschikbare subsidies en andere financiële regelingen. Want de meest gestelde vragen als het gaat om het isoleren van een woning blijft toch: wat kost het en wat levert het op?

Tips

Het korte antwoord op beide vragen is: dat is voor iedere woning, en voor iedere beurs, anders. Maar Danny heeft een paar belangrijke tips.

Zo ziet Danny dat mensen vaak te groot denken. "Of dat ze het niet helemaal overzien." Als triple isolatieglas niet kan en als dubbel glas financieel niet haalbaar is, kijk wat dan nog wel kan, zegt Danny.

"Je kunt bijvoorbeeld speciale folies op de ramen laten plakken. Of tochtstrippen aan de deuren bevestigen en de brievenbus in de voordeur isoleren. Ook dat helpt al."

Hij adviseert ook om kritisch te kijken naar al die apparaten die energie slurpen. Danny: "Heb je een klokradio, maar ook een mobiel? Dan is de klokradio eigenlijk overbodig. De airco aan laten staan terwijl er niemand in huis is? Niet nodig. Mijn telefoon laad ik op met een zonnepaneeltje, scheelt ook heel veel. En wat dacht je van korter douchen, een waterbesparende douchekop, radiatorfolie. Dus begin eenvoudig, loop door je huis en kijk kritisch rond. Met weinig ingrepen kun je soms al veel besparen."

En dan die andere belangrijke tip: laat je adviseren. "Dat kan via een handige buur, maar het Isolatieproject Parkstad kan je ook financieel, en met een coach, goed op weg helpen".

Wat houdt Isolatieproject Parkstad in?

Isolatieproject Parkstad helpt eigenaren van slecht geïsoleerde woningen in Brunssum waarvan de WOZ-waarde in 2022 lager was dan € 219.000. Zij kunnen met persoonlijke begeleiding van een energiebespaarcoach van de WoonWijzerWinkel gebruik maken van een gemeentelijke subsidie die tot € 1.300 van de kosten vergoedt. De subsidie kan gebruikt worden voor het isoleren van het dak, de gevel, de vloer, of de ramen en kozijnen, eventueel in combinatie met een ventilatiesysteem.

Kijk voor meer informatie op:
www.isolatieprojectparkstad.nl

Binnenkort in Brunssum okt - nov - dec

Kinderboekenweek in Brunssum

1 oktober, 09:00 - 12:00, Buro Brunssum, Kerkstraat 3

Een voorstelling voor kinderen van de basisschool, met verhalen uit de dialectboekjes van Astrid Frusch vormen de aftrap van de Kinderboekenweek in Brunssum. De voorstelling wordt verzorgd door theatermaakster Peggy Alofs, met muzikale begeleiding door Mirthe Alofs en met illustraties van Melanie (Studio Poppybird). Na de voorstelling gaat Peggy Alofs in gesprek met Astrid Frusch.

Tentoonstelling BS Langeberg en Caleidoscoop

1 t/m 31 oktober, Buro Brunssum, Kerkstraat 3

Het is de Maand van de Geschiedenis en de klassen van basisscholen Caleidoscoop en Langeberg zijn hard aan het werk geweest! Ze hebben een expositie samengesteld, gebaseerd op lessen over de mijnen en het onderduikverleden. Het resultaat kun je zien in Buro Brunssum. Je bent van harte welkom tijdens openingstijden (di-do tussen 11:00 en 17:00) om de creativiteit van onze jonge inwoners te bewonderen.

Najaarskermis

3 t/m 7 oktober, Koutenveld

De Najaarskermis is terug op het Koutenveld. Met vele attracties, trampolines, een carrousel, grijpautomaten en nog veel meer. Ook zijn er diverse eetkraampjes, om je suikerspin vingers bij af te likken.

Boekenmarkt

4 oktober, 10:00 - 16:00, de H. Geest Kerk, Florence Nightingalestraat 2

Begin de herfst goed met een boek. Kom naar de boekenmarkt! De opbrengst van de boekenmarkt is bestemd voor het onderhoud van de kerkgebouwen in Brunssum. De toegang is gratis maar een eventuele vrije gave is welkom. Meer informatie tel. 045 525 07 31.

Mini-collegetour: Hoezo is Bruinkool Bijzonder?

10 oktober, 16:00 - 17:00, Scouting De Landgraaf, Landgraaf 12, Langeberg

Historicus Martin van der Weerden neemt je mee in de lokale geschiedenis! Ontdek meer over het bijzondere aan bruinkool tijdens de Maand van de Geschiedenis. Aanmelden via www.brunssumbeweegt.nl (zoek op Maand van de Geschiedenis).

Maak uitgestorven dieren weer levend met klei

15 oktober, 10:00 - 13:00, bibliotheek Brunssum, Rumpenerstraat 147

Het is de Maand van de Geschiedenis en we gaan op een speelse manier terug in de tijd. Welke dieren liepen er vroeger rond die nu verdwenen zijn? En hoe zouden ze er hebben uitgezien? Tijdens deze activiteit voor kinderen van 7 jaar en ouder ontdek je meer over uitgestorven dieren, doe je een korte quiz, puzzel je met DNA-stukjes, en breng je jouw favoriete dier weer tot leven met klei!

Fietstocht Archeoroute Brunssum

16 oktober, 13:00 - 16:00, Schuttershüske, Heidestraat 20

Beleef een avontuur door de tijd en fiets de Archeoroute. Limburg heeft de rijkste archeologische geschiedenis van Nederland. Die schatten vind je ook terug in Brunssum. Met regio-archeoloog Hilde Vanneste fiets je langs diverse plekken met prachtige archeologische verhalen die de geschiedenis van Brunssum tot leven brengen. De Archeoroute is ongeveer 17 kilometer lang en kent een hoogteverschil van ongeveer 150 meter. De duur van de fietstocht is ongeveer 3 uur. Bij het Clemensdomein stoppen we even voor een gratis kopje koffie/thee. Je bent welkom met fiets of e-bike. Deelname is gratis. Er is plaats voor 20 deelnemers. Aanmelden via www.brunssumbeweegt.nl (Maand van de Geschiedenis).

Ouwe Mert Treffe

19 oktober, 13:00 - 18:00, Oude Markt

Voor de 14e keer alweer een treffen voor oldtimers en klassiekers, auto's en brommers.

Mini-collegetour: De Impact van Grenzen

19 oktober, 12:00 - 13:00, Buro Brunssum, Kerkstraat 3

Historicus Martin van der Weerden neemt je mee in de lokale geschiedenis! Ontdek meer over de impact van grenzen tijdens de Maand van de Geschiedenis. Aanmelden via www.brunssumbeweegt.nl (zoek op Maand van de Geschiedenis).

Tussen scherf en schat

24 oktober, 13:00 - 16:00, Buro Brunssum, Kerkstraat 3

Heb je ooit iets bijzonders gevonden in de bodem? Een steen, een munt, een scherf, een voorwerp? En wil je hier meer over weten? Kom dan naar de 'Tussen scherf en schat-dag'. Zelfs een minuscule bodemvondst kan een groots en meeslepend geschiedenisverhaal vertellen. De 'Tussen scherf en schat'-archeologen vertellen het verhaal achter de gevonden voorwerpen. Zij geven geen waardebeoordeling in geld. Wel geven de archeologen antwoord op de vraag hoe oud een vondst is en of het een bijzondere vondst betreft. Iedereen is welkom!

Halloween in het Centrum

25 oktober, 12:00 - 16:00, Centrum & Buro Brunssum, Kerkstraat 3

Bezoek het centrum voor een middag vol Halloween-plezier en een vleugje magie! In Buro Brunssum kun je meedoen aan een spookjes-slinger workshop, gegeven door twee vrolijke heksen. Het centrum is prachtig versierd met Halloween decoraties (spinnenwebben, skeletten, spinnen...) en je kunt op de foto met een vrolijke vogelverschrikker en een wandelende pompoen.

Halloween in het Schutterspark

25 oktober, 19:00 - 22:00, Schutterspark

Durf jij een ritje te maken in het donker? Kom griezelen in het Schutterspark tijdens de Halloweenritten – spannende verrassingen gegarandeerd!

Halloween in Brunssum-West

31 oktober, 18:00 - 22:00, Brunssum-West

Inmiddels een traditie in Brunssum-West! Bewoners van Brunssum-West toveren hun huis om tot Halloween spookhuis. Geef het adres van jouw spookhuis door aan west@buurtnetwerkbunssum.nl. Het buurtnetwerk zorgt voor een kaart op Google Maps waar alle spookhuizen te vinden zijn. De kinderen in Brunssum-West gaan in stijl griezelen en trick-or-treaten. Kijk voor meer informatie op www.buurtnetwerkbunssum.nl.

Halloween in Brunssum-Oost

31 oktober, vanaf 18:30 en 19:30, Eggeplein

Op het Eggeplein kunnen kinderen meelopen in een Halloween-tocht. Voor kinderen t/m 9 jaar start de tocht om 18.30 uur, voor kinderen vanaf 10 jaar is er een tocht vanaf 19.30 uur. Graag aanmelden vooraf, dat kan bij activiteitenopdeegge@hotmail.com.

Mini-collegetour: Vreemde Volkeren!

31 oktober, 16:00 - 17:00, Poolse Huis, Schinvelderstraat 19a

Historicus Martin van der Weerden neemt je mee in de lokale geschiedenis! Ontdek meer over vreemde volkeren tijdens de Maand van de Geschiedenis. Aanmelden via www.brunssumbeweegt.nl (zoek op Maand van de Geschiedenis).

Gezinswandeling Brunsummerheide

Hele maand oktober, Brunsummerheide, Bibliotheek Brunssum, Rumpenerstraat 147

Ga in de Maand van de Geschiedenis op ontdekkingsstocht op de prachtige Brunsummerheide. Een verrassende activiteit voor het hele gezin! **Hoe werkt het?**

- Haal in de maand oktober een goed gevulde envelop op bij de Bibliotheek Brunssum.
- Kies je eigen favoriete route over de Brunsummerheide.
- Onderweg open je bij elke stop of pauze een kaartje of opdracht uit de envelop. Zoals leuke quizjes voor jong en oud, speelse opdrachten die je extra goed laten kijken naar de natuur, en weetjes en verhalen die geschiedenis en natuur met elkaar verbinden.
- Lever de envelop weer in bij Bibliotheek Brunssum en ontvang een diploma.

Speurtocht in het Centrum

Hele maand oktober, Centrum Brunssum, Buro Brunssum, Kerkstraat 3

Ga in de Maand van de Geschiedenis op ontdekkingsstocht in het Centrum. Omdat het thema van de Maand van de Geschiedenis 'Natuurlijk' is, staan we stil bij onze invloed op de natuur. En om goed voor die natuur te zorgen, kunnen we veel leren over duurzaamheid! Haal daarom gedurende de hele maand oktober bij Buro Brunssum een speurtocht op die je door het centrum van Brunssum leidt. Door de vragen te beantwoorden, ontdek je het puzzelwoord. Met deze oplossing mag je een leuk prijsje ophalen bij Buro Brunssum!

Meer weten over deze evenementen en activiteiten? ga naar: www.onsbrunssum.nl/evenementen

Avond van de Ondernemer

20 november, 18.30 - 22.00, Buro Brunssum, Kerkstraat 3

Na het succes van de eerste Avond van de Ondernemer in 2024 nu een tweede editie, georganiseerd door de gemeente in samenwerking met ondernemersverenigingen BiB en OCB. Met onder meer bijdragen van wethouder Jaimy van Dijk over ontwikkelingen in het Centrum en van Ard van Peppen, voormalig speler van Roda JC, over 'Gezond in Mijn Streek', een initiatief van Roda JC gericht op het bevorderen van gezondheid en vitaliteit in de regio Parkstad. En natuurlijk volop gelegenheid om te netwerken!

Workshop: Leden & vrijwilligers werven

20 november, 19:00 - 22:00, Emma Nova, Koolweg 44

Ben je als cultuurvereniging of -stichting op zoek naar nieuwe vrijwilligers? Kom dan naar de workshop Leden en vrijwilligers werven. Je maakt kennis met een methode om nieuwe mensen te binden aan je vereniging of stichting. We doorlopen een aantal stappen en geven je allerlei praktische tips. De workshop is bedoeld voor bestuursleden of vrijwilligerscoördinatoren van cultuurverenigingen en erfgoedorganisaties. Aanmelden kan door een mail te sturen naar rannilt.pol@brunssum.nl (max. 2 per vereniging). De workshop wordt gegeven door het Huis voor de Kunsten Limburg.

Kerst in Brunssum

19 t/m 21 december, Brunssum centrum

Geniet van glühwein, warme chocomel, erwtensoep en snuffel langs gezellige kerstkraampjes voor de laatste cadeaus. Ook zijn er workshops, komt de kerstman langs en is er nog veel meer te beleven. Kom langs en beleef de kerstsfeer in hartje Brunssum!

Typisch Brunssum levert graag een bijdrage aan het behoud van het Brunssums dialect (zie ook artikel op de volgende pagina's). Vandaar dat er voortaan in elk nummer een bijdrage zal staan over het dialect, in het dialect. Onder de naam: Richzig Broenssems. De column wordt verzorgd door Wiel Roeselers of door andere leden van de werkgroep Dialect van de Heemkundevereniging MijnBrunssum. Veel leesplezier!

Richzig Broenssems is een column in en over het Brunssums dialect. Meer weten? Neem contact op met de Heemkundevereniging MijnBrunssum, dialect@mijnbrunssum.nl.

Richzig Broenssems

Bis in de zestiger joare woeërd oppe 1e zondig va oktөөber de kirmes oppe ouwe mert aan de Durpsjtroat gehoute. Noaheër verhoesde deë noa 't Koeteveldje.

Vier vonge deë wintjer of klene kirmes, deë kirmes oppe ouwe mert, ummer der gezelligste. De besjloateheid makde 't wermer.

In de cafees klonk meziek, 't woar kirmes in oud Broenssem, 't woar fieës!

Langs de kantj van de Durpsjtroat zoot ene mit inne triksak en de patsj vuur zich en prebeerde zoeë get bie-ee te sjarre.

En kint gier dees sjpreëkwuërd nog?

- *Inne vla-Jan:*
- *Ich hub der naam en doe has de vla:*
- *Dat is kirmes oane vla:*
- *Veuër dich op, angesj heët sjtrak dien vot kirmes:*
- *Der biste van de ganse kirmes:*

Oppe ouwe mert zelf woar der kirmes verdeeld, links en rechts van de Durpsjtroat. 'n Karresel, sjeettent, sjloek en prul, al wat 't zoeë al op ene kirmes gieëf, in die tied ooch nog sjuutjes.

Vuur de kirmes woeërte in jieëder hoeshouwe veuël vlaas gebakke.

Van die richzige huffe-vlaa, zoeëwie vlaa huërt te zin.

De ene bakde ze gans zelf, de angere ging mit deeg en sjpies noa de bekker en leet ze doa aafbakke, mer uëveral woar vla!

Dat is ene deë veuël moelt en nieks zeët.

Ich krieg de sjood en doe gees vrie oet.

Dat liekt nurges op, de keër ontbrik.

Wens-te neet braaf bis kies-te inne sjlaag vuur gen vot.

Dat is ieëmes euëve, ophieëmele.

RICHZIG BROENSSEMS

Dialect? Dat is de taal van het vloeken en het vrijen!

In een blad dat zich Typisch Brunssum durft te noemen, is het natuurlijk een typisch onderwerp: het Brunssums dialect. Of misschien moeten we zeggen: het árme Brunssums dialect. Want het Brunssums dialect is altijd een stiefkindje geweest. Vroeger mochten kinderen het niet spreken: “Als je plat kalt, krijg je ze gerete”, kregen ze thuis te horen. En ook vandaag kent het Brunssums dialect maar weinig echte fans...

Maar... er gloort hoop! Want het Limburgs dialect zit in de lift. Ook in Brunssum lopen enthousiaste ambassadeurs rond die zich inzetten voor het dialect. En misschien wel het belangrijkste: het zijn jonge ambassadeurs. Zoals de 19-jarige Finn Heuts.

Nergens zo erg als hier

Finn Heuts werd twee jaar geleden eventjes een regionale beroemdheid. Als 17-jarige schreef hij voor zijn schoolexamen een werkstuk over het Brunssums dialect. En hij schreef niet alleen over het dialect, maar ook in het dialect. Dat leidde tot een heuse mediastorm, met interviews voor L1, De Limburger en andere (social) media.

Die media-aandacht is begrijpelijk. De meeste mensen die zich inzetten voor behoud van het dialect zijn meestal toch wat ouder. Neem de werkgroep Dialect van Heemkundevereniging MijnBrunssum, daar ligt de gemiddelde leeftijd stevig boven de 70. Terwijl Finn zijn werkstuk schreef toen hij pas 17 was. En dat maakt nieuwsgierig...

Finn groeide op in Brunssum. Thuis spraken ze dialect. Dat veranderde

toen hij naar de peuterspeelzaal ging. Daar sprak niemand dialect, dus Finn ging ook Nederlands spreken. Vervolgens, zo herinnert hij zich, gingen zijn opa en oma óók Nederlands tegen hem praten. Zo rond zijn derde levensjaar was hij het al verleerd om dialect te spreken. Ook toen hij later naar school ging: “Niemand van mijn klasgenoten sprak dialect”.

Zijn conclusie: “Het Limburgs dialect staat overal onder druk. Maar nergens is dat zo erg als hier, in Parkstad Limburg”.

Finn Heuts

Plat kalle

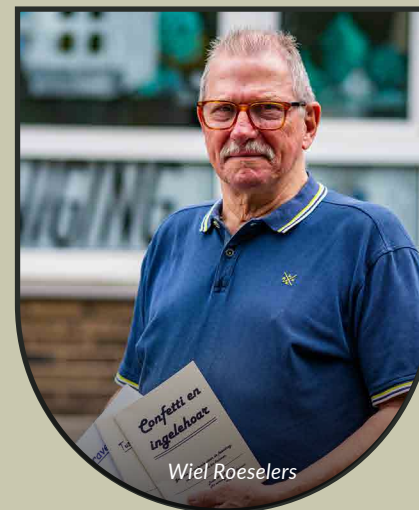
Het is een verhaal dat Wiel Roeselers van Heemkundevereniging MijnBrunssum bekend in de oren klinkt. De oorzaak, zegt hij, ligt in het mijnverleden. De lokale dialecten die er 100 jaar geleden waren, werden weggedrukt door de komst van de ‘Hollanders’. Het Nederlands werd de voertaal en het spreken van dialect werd stevig ontmoedigd. Het was slecht voor je taalontwikkeling, het was minderwaardig, volks, ordinair... De betere banen gingen naar mensen die Nederlands spraken. Dus kinderen werden ontmoedigd om ‘plat te kalle’. Of zoals ouders tegen hun kinderen zeiden: “Als je plat kalt, krijg je ze gerete”.

Wiel heeft het zelf ervaren: “30 jaar geleden solliciteerde ik intern naar een nieuwe functie binnen het bedrijf waar ik werkte. Ik werd het niet. Reden? Ik was te ‘Limburgs’. Mijn ‘g’ was te zacht”.

Wat er van het dialect is overgebleven na een eeuw onderdrukking? Wiel en Finn zijn eensgezind in hun oordeel: kolen-Hollands. Een mengelmoes van Nederlands en verschillende plaatselijke dialecten. “Eigenlijk is het een soort Nederlands, doorspekt met Limburgse leenwoorden”, zegt Finn.

Brunssums dialect?

Dat maakt nieuwsgierig: heeft er ooit een ‘Brunssums dialect’ bestaan? Jazeker, zegt Wiel. “We weten zeker dat 120 jaar geleden mensen in Brunssum geen Nederlands spraken. Maar wat wel? In ieder geval een taal die ook erg sterk door het Duits was beïnvloed. Vroeger trokken Brunssumse gezinnen in de winter naar Duitsland, om daar geld te verdienen in de baksteenindustrie. ‘Brikke bakke’. Dus het is vrijwel zeker dat het Brunssums beïnvloed was door het Rheinisch dialect”.

Wiel Roeselers

Limburgs/Fries

Over één ding zijn Wiel en Finn het eens: de waardering voor het dialect is de afgelopen jaren fors toegenomen, ondersteund door nieuwe initiatieven. Zoals ‘t Hoes veur ‘t Limburgs, in 2023 opgericht door de Provincie Limburg. De inspanningen van het ‘Hoes’ zijn gericht op erkenning van het Limburgs als regionale taal.

In 2030 moet het Limburgs daarmee dezelfde positie krijgen als het Fries.

Wiel beaamt: “Het dialect wordt beter gewaardeerd. Als je niet-Randstedelijk praat, word je niet meer meteen veroordeeld. Je ziet dus wel meer aandacht, maar tegelijkertijd staat het gebruik nog steeds onder druk”. Klopt, zegt Finn. Dat was precies het onderwerp van zijn werkstuk van twee jaar geleden: wat moet er gebeuren om te voorkomen dat het Limburgs dialect helemaal uitsterft? Zijn advies: investeer in de allerjongste kinderen – op de leeftijd als ze naar de peuterspeelzaal gaan, want dat zijn de vroegste jaren van de taalvorming. Maak peuterspeelzalen dus tweetalig, want “dáár kun je het verschil maken”.

Als je niks doet, verdwijnt het dialect, is zijn stellige overtuiging. “We zitten nog op een punt dat we het als voertaal kunnen behouden. Nu kan het nog. Maar dan moeten we wel in actie komen”.

Vloeken en vrijen

Finn kent de tegenwerpingen: dat er niet één Limburgs dialect is, maar vele, van Nederweert tot Eijsden. Maar hij gelooft in één Limburgs dialect. “Zo ben ik ook opgevoed. Mijn ouders en grootouders komen uit heel Limburg. Het dialect dat ik spreek, is een mengelmoes. Zo zie ik ook de toekomst van het Limburgs dialect. Een voertaal die iedere Limburger spreekt en verstaat. Er zijn ook mensen die zich vooral inzetten voor behoud van een plaatselijk dialect. Ik denk niet dat dit uiteindelijk houdbaar is”.

Daar sluit Wiel zich bij aan: “Wat is de mooiste taal? Dat is toch de taal die je thuis hebt geleerd. En het kan zijn dat je moeder uit Kerkrade komt en je vader uit Maas-tricht. Maar dat is dan toch jouw taal, het dialect dat jij spreekt? Want dat is dialect: de taal van het gevoel, de taal waarin je vloekt en vrijt”.

Werkgroep Dialect

De Heemkundevereniging MijnBrunssum heeft een eigen werkgroep Dialect. De werkgroep is altijd op zoek naar nieuwe leden die een bijdrage willen leveren aan de instandhouding van het dialect en het bevorderen van het gebruik.

De werkgroep komt iedere tweede maandag van de maand bij elkaar in het heemkundegebouw aan de Prins Hendriklaan 382, van 20 tot 22 uur. Je bent van harte welkom. Meer weten? Stuur een mail naar dialect@mijnbrunssum.nl.

Kinderboekenweek in het teken van dialect

De Kinderboekenweek in Buro Brunssum staat dit jaar in het teken van het dialect. De dialectboekjes van Astrid Frusch vormen de basis voor een voorstelling voor kinderen van de basisschool. De voorstelling wordt verzorgd door theatermaakster Peggy Alofs, met muzikale begeleiding door Mirthe Alofs en met illustraties van Melanie (Studio Poppybird). Na de voorstelling gaat Peggy Alofs in gesprek met Astrid Frusch.

De voorstelling is op woensdag 1 oktober en woensdag 8 oktober, van 09:00 tot 12:00 uur, in Buro Brunssum, Kerkstraat 3.

Tijn Gorissen (22) koopt zijn eerste huis in Brunssum

Een eigen huis, een plek onder de Brunssumse zon

Een eigen huis kopen op je 21e? Voor de meesten klinkt het als een ver-van-mijn-bedshow. Voor Tijn Gorissen werd het werkelijkheid. Hij is geboren en getogen in Brunssum en in 2024 vond hij zijn eerste woning aan de Maastrichterstraat in Brunssum. Letterlijk om de hoek van waar hij is opgegroeid. Inmiddels is hij druk aan het verbouwen met hulp van familie en vrienden. Het voelt voor hem als de eerste echte stap in zijn volwassen leven. Een eigen huis in Brunssum? Het werd voor Tijn een dicht-bij-zijn-bed show!

Tijn steekt de sleutel in de voordeur van zijn huis aan de Maastrichterstraat. Het verse stucwerk kleeft aan de muren van de jaren vijftigwoning. Van binnen is die nauwelijks meer te herkennen als je de foto's uit de verkoopadvertentie ziet. In de tuin klapt hij de plastic stoelen uit, veegt het bouwstof van de zittingen en gaat zitten. Leunend achterover kijkt hij met een glimlach naar zijn huis.

Een geaccepteerd bod

"Ik wilde al langer een huis," begint Tijn zijn verhaal. "Maar als je jong bent, heb je daar niet meteen de financiële middelen voor. Toch viel op een gegeven moment alles op zijn plek: mijn werk liep goed, ik had een gesprek met een hypotheekadviseur en ik bleek veel meer mogelijkheden te hebben dan ik dacht. Toen ik een bod deed op mijn tweede bezichtiging, dit huis aan de Maastrichterstraat in Brunssum, werd het geaccepteerd.

Dat was echt een bijzonder moment."

Brunssum als thuis

Op de vraag waarom Brunssum hoeft Tijn niet lang na te denken. "Ik ben geboren op de Kerkstraat en mijn hele leven speelt zich hier af. Vrienden, familie, hobby's... alles is hier. En eerlijk is eerlijk: buiten Parkstad is het bijna niet te doen om alleen als starter een betaalbare woning te vinden. Hier kon het nog. Dat ik nu op twee minuten van mijn ouders woon is toevallig, en zij vinden het fantastisch. En ik natuurlijk ook!"

Het huis voelde goed

Wat sprak hem zo aan aan de woning? "Het is een mooi en compleet huis. Er zit een badkamer boven, parkeerruimte achter het huis en de woonkamer is prachtig door de aanbouw. Het is hoog, licht en ontzettend ruim. Er zit bovendien nog veel potentie in, zoals de zolder die ik later kan aanpakken. Het voelde meteen goed. Het was geen enorm klushuis, maar er moest wel nog het een en ander gebeuren."

Een jaar verbouwen

Inmiddels is Tijn druk bezig met verbouwen. Om precies te zijn al een jaar. "Gaandeweg de verbouwing kwamen er steeds meer dingen bij die gedaan moesten worden. Méér dan wat ik in eerste instantie dacht. Maar dat vond ik uiteindelijk juist leuk: zo kon ik echt mijn eigen twist aan het huis geven. Ik heb veel tweedehands spullen gekocht: een keuken, een badkamer, apparaten via Marktplaats,

een prachtige eetkamertafel. Mensen gooien dingen veel te snel weg, terwijl ze nog prima mee kunnen. Zo maak je het huis niet alleen eigen, maar ook duurzaam. Dat voelt ook wel goed."

De Starterslening

Een vriend wees Tijn op de Starterslening van de gemeente Brunssum. "Die vriend had er zelf gebruik van gemaakt en vertelde me dat je hiermee tot een bepaald percentage van de vraagprijs extra kunt lenen. Het mooie is dat je de eerste drie jaar geen rente betaalt. Voor mij was dat echt doorslaggevend. Zonder die regeling was het waarschijnlijk niet gelukt. Het gaf me net dat extra zetje om de stap te zetten en mijn eigen huis te kopen."

„Ik heb veel tweedehands spullen gekocht..."

Goed advies

Wat zou hij andere starters adviseren? "Laat je goed informeren en kijk vooral naar de mogelijkheden," zegt Tijn. "De Starterslening kan echt het verschil maken. Zonder had ik dit huis nooit kunnen kopen. En mijn tip: wees creatief. Je hoeft niet alles nieuw te kopen. Tweedehands kan ook mooi zijn en scheelt enorm in de kosten. Zo wordt een huis niet alleen betaalbaar, maar ook écht van jezelf."

De Starterslening? Hoe zit dat?

De gemeente Brunssum biedt steun voor starters op de woningmarkt via de zogenaamde Starterslening. Dit is een aanvullende lening bovenop de reguliere hypotheek. Het is bedoeld om de aankoop van je eerste woning mogelijk te maken.

Hoeveel je kunt lenen, hangt af van je inkomen en de prijs van het huis. Je kunt maximaal 20% van de koopprijs lenen, tot maximaal €56.000.

Let op: de lening kan alleen als er nog genoeg budget is. Vraag daarom altijd eerst bij de gemeente of er nog budget is en of je aan de voorwaarden voldoet.

Meer weten? Neem contact op met de gemeente Brunssum om te vragen of er nog budget beschikbaar is en om een toewijzingbrief aan te vragen. Dat kan via e-mail: starterslening@brunssum.nl of via 045-527 85 55.

▶ En dit is te zien in onze stadsjournaals...

Wat was er de afgelopen tijd te zien in de stadsjournaals van Brunssum? Hieronder een kort overzicht, zodat je niets hoeft te missen!

Elke week verschijnt er een nieuw stadsjournaal. Een stadsjournaal is een film van 2 à 3 minuten over actuele gebeurtenissen in Brunssum. Over mensen. Over gebeurtenissen. Over bijzondere plekjes of nieuwe initiatieven.

Ieder nieuw stadsjournaal wordt elke week gepubliceerd op de website van de gemeente Brunssum en op de social media kanalen, waaronder YouTube en Facebook. Je kunt altijd terugkijken op www.brunssum.nl/stadsjournaal.

▶ **De Rumpenerstraat: volop in ontwikkeling**

De Rumpenerstraat is een straat met een kleurrijk verleden, vol detailhandel en uitgaansleven. Maar ook een straat waar de ontwikkelingen niet stil staan. De komende jaren staat hier veel in de planning. Zo komen er veel nieuwe woningen en nieuwe bedrijvigheid. De Rumpenerstraat zelf krijgt ook een nieuwe inrichting, met meer aandacht voor verkeersveiligheid en ook meer groen.

▶ **Disc-golf in het Emmapark**

Brunssum heeft een nieuwe attractie: disc-golf in het Emmapark. Het lijkt een beetje op golf, alleen gebruik je geen balletjes maar een frisbee. De grootste overeenkomst met golf is het doel: in zo weinig mogelijk pogingen van een begin naar een eindpunt komen. Inmiddels staan er in het Emmapark verschillende 'holes'.

▶ **Een Social Sofa in de Rozengaard**

De Rozengaard is een bijzonder plekje rijker. Hier staat namelijk sinds kort de eerste Social Sofa van Brunssum.

Tegenwoordig kennen wijken steeds minder normale ontmoetingsplekjes. Buurtwinkeltjes en kroegen zijn vaak verdwenen. Ook bankjes in wijken worden steeds zeldzamer. Social Sofa wil daarin verandering brengen. De Social Sofa is een bank in de buurt, een buurtbank, met mozaïek bekleed. Dankzij een Social Sofa komen burens met elkaar in contact.

Bekijk deze en andere stadsjournaals op www.brunssum.nl/stadsjournaal.

Maak kennis met **Fabio Schmitz** Fabio werkt bij Betere Buren in Brunssum, als fietsenmaker.

"Ik ben blij dat ik nog een vierde, vijfde, zesde kans krijg. Ik weet niet de hoeveelste kans dit is. Maar ik ben blij dat ik die krijg".

Fabio is in een nieuwe fase in zijn leven beland. "Het is aan mijn vader te danken dat ik nu niet op straat sta". Hij ging naar de kliniek, op aandringen van zijn vader. Nu is hij nuchter en woont tijdelijk bij zijn vader in. En Betere Buren "heeft mij geholpen om weer routine te krijgen in mijn leven".

Voor gek verklaard

Vroeger leerde hij voor detailhandel en logistiek. Vijf jaar lang had hij geen baan. Nu is hij fietsenmaker bij Betere Buren. "Als je me 5 jaar geleden gezegd zou hebben dat ik nu bij Betere Buren werk, had ik je voor gek verklaard". Hij had "nul ervaring" toen hij bij Betere Buren voor het eerst naar binnen liep. "Ik was totaal niet technisch. Maar werken bij Betere Buren heeft iets wakker gemaakt in mij. Alles wat ik nu weet, is mij hier geleerd". Brunssum doet heel veel voor mij, zegt hij. "Ook maatschappelijk werk. Ik krijg heel veel steun, ze zijn mij aan het helpen. Zoals bij het vinden van een woning. Ik wil hopelijk binnen nu en een half jaar een eigen appartement hebben".

Ander persoon

Hij ziet ook persoonlijk een groot verschil met vroeger. "Ik was heel erg gesloten. Niet zelfverzekerd. Maar ik heb mijn zelfvertrouwen terug. Dat is een groot verschil. Vergeleken met een jaar geleden ben ik echt een ander persoon. Mijn vader is heel erg trots. Ik heb veel dingen verpest. Maar nu heb ik laten zien dat ik wil en kan. Ik ben er nog steeds niet. Maar ik doe mijn best. En dat voelt goed".

Dit is het verhaal van Fabio. Fabio is Betere Buren. Bekijk het verhaal van Fabio op www.brunssum.nl. Zoek op 'Fabio'. of scan de QR-code.

de Heemtuin

Zoveel rust, het is bijna niet voor te stellen...

Het is een prachtige, zonnige en warme dag als ik een bezoek breng aan de 70-jaar oude IVN Heemtuin 'in de Struiken'. Meteen overvalt me een rust als ik naar de rand van bewoond Brunssum rij, aan het beginpunt van de Brunsummerheide. Ik loop door de nostalgische poort en beland in een oase van rust, het is gewoon niet voor te stellen.

Groene vingers

Door het vele groen zie ik een gebouwtje, daar loop ik heen. Ik ben de juiste persoon op het juiste moment, want er klinkt een seintje. Ik kom er al snel achter dat dit betekent dat het koffiemoment is aangebroken! Rondom dat koffiemoment maak ik kennis met de vrijwilligers van de Heemtuin. Je denkt, dat zijn vooral mensen met groene vingers. Maar mensen hebben veel meer in huis, merk ik snel. Sommigen kunnen goed schilderen of timmeren, bijvoorbeeld.

8 voetbalvelden

Ik maak kennis met Ton Laeven, hij is beeldend kunstenaar en voorzitter van de Heemtuin. Ton wil meteen starten met een rondleiding en ik neem die uitnodiging graag aan.

Bij 'tuin' denk je aan iets van bescheiden afmetingen, maar de Heemtuin is verrassend groot, maar liefst 8 voetbalvelden. Bedenker van de tuin is tuinontwerper Loek Peters. Zijn ontwerp is verrassend gevarieerd. Er zijn veel inheemse planten te vinden. Er is een heuse biologische moestuin waar pompoenen, tomaten, aardbeien en nog veel meer lekkers groeien (de oogst is voor de vrijwilligers, leuke bijkomstigheid van hun werk!). Er is een bron (van de Venbeek) en diverse vijvers.

Sloopkogel

Door alle tinten van groen zie ik een oud vakwerkhuisje. Gebouwd rond 1750 en nu een van de oudste gebouwen van Brunssum. Ooit stond het in de Grachtstraat: de verhuizing naar de Heemtuin redde het van de sloopkogel. Stap naar binnen en je gaat terug in de tijd. Ter plekke krijg ik een korte 'cursus' vakwerkhuis bouwen. Wist je dat de gevel liggend op de grond werd gemaakt en dan pas rechtop gezet? Dan volgde het vlechtwerk en werd het geheel met leem en paardenmest dichtgesmeerd. Paardenmest? Gelukkig niks meer van te ruiken (geintje natuurlijk).

Verveling bestaat niet in de Heemtuin. Er is enorm veel te zien en te beleven. Wat dacht je van een cursus 'Kruidenvrouwtje'? Of 'Hoe word ik een imker?'. En nog veel meer! Je kunt er uren rondwandelen...

Nog een paar laatste tips:

De tuin kent geen entree, je kunt er gewoon naar toe (maar wel vooraf de openingstijden checken!). Voor een kop koffie of thee betaal je € 1,-. Het praatje en de glimlach is gratis. En neem na afloop een potje honing mee naar huis. Gezond én een mooie herinnering. Een herinnering aan een mooi stukje Brunssum dat het waard is om te ontdekken!